

giske betydning i senere tid gitt anledning til anlegg av forskansninger. Navnet Læggran er et minne om stedets betydning under svenskekrigenes tid.

Vi avbilder tilslutt nogen våben, «modeller» fra bygdeborgfektningenes tid. De er funnet i en høvdinggrav under Foss i Horg fra år ca. 400 e. Kr. Sverdet er tveegget, med støpt bronsehåndtak, treslire er beslått med jern som atter er prydet med bronsebeslag. Det er et utpreget «officersvåben». Den kraftigste av de to spydspisser er en støtlanse med tverrsnitt som en firtakket stjerne, lik en gammeldags bajonett. Den annen spiss som har mothaker, har tilhørt et kastespydd. Forøvrig utgjorde runde, omtrent nevestore stener bygdeborgenes artilleri. De er til og med funnet opstabet i pyramider, ferdige til bruk, innenfor murene på et par av borgene.

Brage Irgens Larsen.

Romsdalspinaclet.

Av Erling Birkeland.

*Der staar de som nuter,
de trossige trolde.
Og kneiser og luter
forstenede — kolde —*

(Av Teodor Casparis «Trolltindene».)

Efter at vi i flere år hadde drevet på med bestigningen av alle hovedtopper i Romsdalen og det til og med flere ganger, blev vi omsider lei av dette og måtte se oss om efter noe ekstra og mere vanskelig. Vi følte oss nu kompetente til å ta fatt på de sagnomspundne troll og gjetter.

Torshammeren fra øst — «kneet» er nede til høire. I bakgrunnen Trolltindene og Romsdalshorn. Det er et under at Torshammeren i det hele tatt står!

Inne i Isfjorden sydøst for Vengetindene ligger en meget vanskelig tind, Kvandalstind. På denne vestegg har Tor satt igjen sin hammer — Mjølner — plantet den med skaftet ned. Om denne gikk det rykter at den var besteget en gang, og til merke var der lagt igjen en hatteklype i en sprekk på toppen. Denne bestigning var der ikke mange som trodde på.

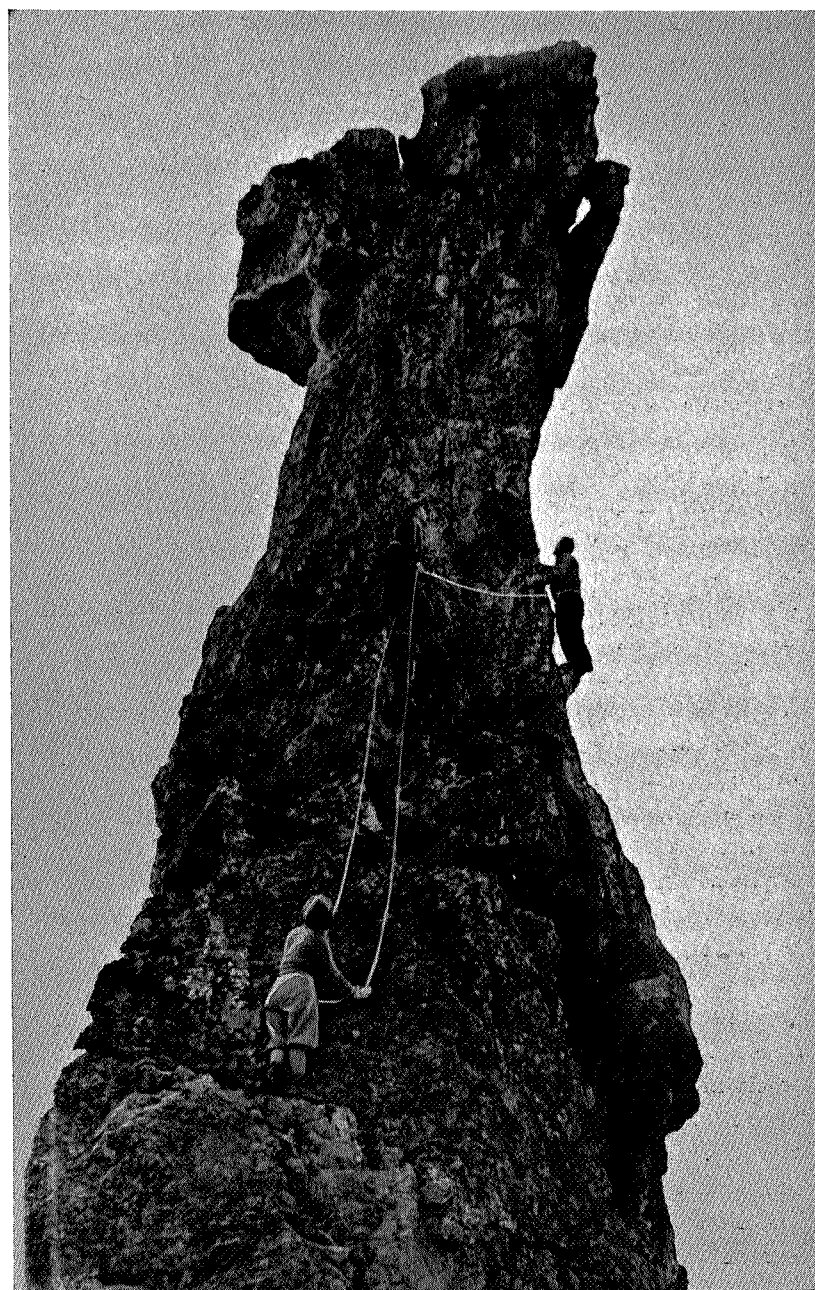
En dag i august 1926 syklet vi inn i Isfjorden til gården Dahle. Da det er meget stigning dit, gikk vi inn i et hus for å sette igjen bagasje. En gammel kone spurte hvor vi var fra og hvor vi skulde. På vårt svar Molde og at vi skulde på tindebestigning, sa hun: «Er det andre enn storbyfolk som driver slik galskap da?»

Fra Dahle til foten av Kvandalstind tok det ca 2 timer. Snart var vi oppe ved breen, hvor vi fikk endel bryderi i isfallet med å hugge is, men et par timer senere var breen med dens sprekker og isfall tilbakelagt og kursen blev lagt mot eggens laveste punkt, som delvis gav fin klatring. Vi bestemte oss for å gå eggen så nøiaktig som mulig og ikke gå i sideveggene. Enkelte steder er denne ganske smal slik at man kan ri over hvis man ikke foretrekker balansekunster. Halvveis på eggen blev denne temmelig råtten, vi utviste stor forsiktighet, men alikevel stakk plutselig fotfestet for førstemann avsted, flere tonn sten havnet langt nede på breen med et veldig brak. Takket være annenmanns snarrådighet med tauet blev førstemann hengende igjen oppe på eggen.

Eggen består tildels av endel nåler (Pinacler) som alle blev besteget, en av disse gav plass bare til en fot. Så kom vi rundt et hjørne og der stod Hammeren. Nu kunde vi godt forstå at flere som hadde vært der før oss her kunde si at selv om der stod en stige, vilde de ikke ha gått op.

Ca. 90 fot hever den sig over eggen, lutende over mot syd. At den idet hele tatt står, er mer enn et under, den ene blokk er stablet op på den annen så man ser igjennem den flere steder. Selve toppen er en svær blokk som danner overheng helt rundt. Vi gav oss til å studere den og omsider var ruten stukket ut og vi tok fatt.

Til å begynne med går det forholdsvis bra til det såkalte kne, hvorfra den reiser sig lodret. Førstemann må nu greie resten på egen hånd. Under overhengen er der noen ganske smale avsatser

Toppen av Torshammeren fra vest.

å stå på, plass kun for en liten del av fotsålen. Under selve overhengen er der bare fingertupptak. Man klyver varsomt ut til høire midt under hammeren og har da over hodet en nab hvor man kan få plass til fingrene på høire hånd, men dit er langt. Lenge kan man ikke stå her da takene er små. Man kommer sig i ballanse, begynner å strekke sig og er man tilstrekkelig lang når man nabben, plasserer venstre hånd ved siden av høire, slipper med hendene og begynner å heve sig op i overhengen. Det er tungt, men snart er man i brysthøide med nabben, legger sig innpå og puster ut. Den videre pasasje er op en armbred skåre hvor man plasserer høire hånd og fot, vrikker sig forsiktig opover de siste meterne og velter sig inn på toppen.

Selve toppflaten byr ikke på noen større bevegelse, den er skrå til kantene og ved å se ut til sidene har man følelsen av å stå i luften, da man ikke ser «skaftet» under sig. I toppflaten var der en sprekke og der lå hatteklypen presset inn.

Efter at alle var kommet op, firte vi en ned, og så blev sten heist op så vi fikk bygge en liten varde.

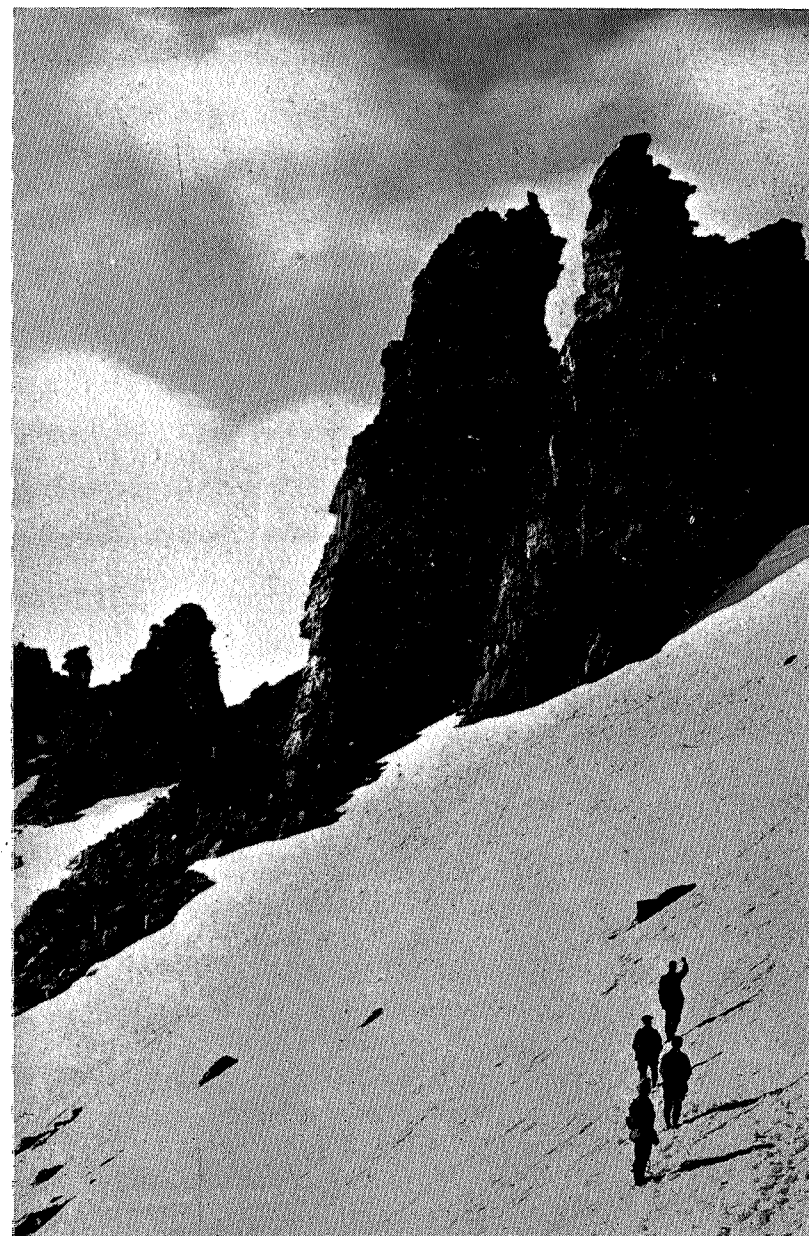
Sistemann ned slår tauet rundt et fremspring, legger tauet dobbelt og firer sig ned.

Vi klatret resten til toppen av Kvandalstind og passerte da et meget luftig hjørne i toppen, hvor det var flere hundre meter ned på breen. Fra toppen den almindelig rute formelig slapp vi oss ned. Efter ca. 14 timer var vi atter i Isfjorden, hvor man var blitt engstelig for oss.

Kvandalstind som har en høide av 1750 m., blev besteget først av englenderen Slingsby. Travers av eggen er den vanskeligste og for klatrere den mest interessante rute.

Står man ved Romsdalshorn jernbanestasjon og ser op på Trolltindene, legger man snart merke til at alle disse topper og nåler har en merkelig likhet med Trollansikter og de bærer sitt navn med rette. Mitt på eggen står en nål, tilsynelatende isolert fra de andre. Denne er Trollkjærringen eller også kalt Bryns nål efter førstebestigeren.

Til Bryns nål fulgte vi følgende rute: Opover Isterdalen til en elv som kommer ned fra Storgrovbotnen (rett overfor Kongen)

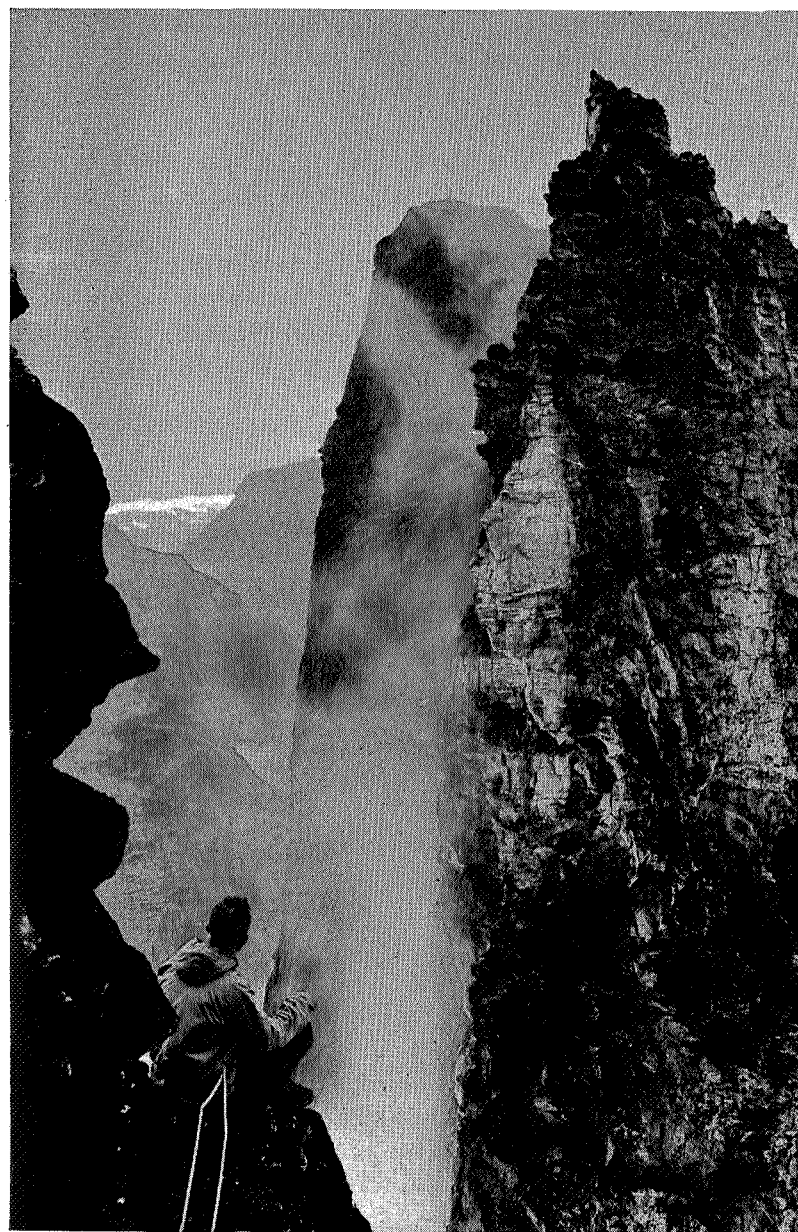
Trollkjærringen (Bryns nål) og Trollgubben.

op langs elven hvor enkelte sva og hamrer klyves. På ca. 2 timer var vi oppe ved Storgrovbotn-vatnet og efter å ha orientert oss i tindemylderet, tok vi fatt op urene, klatret noen hamrer og på en times tid fra vannet stod vi ved foten av nålen som er uangripelig, undtagen fra sydvest. Hyggelig ser den ikke ut der den reiser sig med sine glatte renner og sva og en steilhet som nærmest må kalles lodrett. Midt i går der en rende noen meter op så travers ut til høire, og op i skaret mellem Bryns nål og Trollgubben, hvortil det er god klyving.

Idet vi kom op i skaret gjaldt det ikke å være svimmel — for 1500 meter nede lå Romsdalen. Vi satte oss derfor overskrevs på eggen og så opover de steile sider som vi nu skulde gi oss i kast med. I ryggen reiste Trollgubben sig lutende ut i dalen, uhyggelig på grunn av sine skittengule vegger. Førstemann gikk litt til venstre ut på en hylle med små fotfester. Høit oppe på en avsats kjente han en fordypning, hvori der lå en løs sten. Høire hånd blev lagt på stenen og trykket rette ned, venstre plasertes ved siden i fordypningen og så hevet han sig opover, stadig passende på å trykke stenen rett ned, samtidig som annenmann inntok plassen til første-mann og satte skulderen under den førstes føtter og slik stod da første-mann og orienterte sig. La overkroppen op på hyllen der stenen lå og vrikket sig op. Her samlet vi følget, store bevegelser kunne ikke foretas, men plassen tillot dog at vi kunde puste ut stående side om side op mot veggen.

Ruten videre var til venstre til et hjørne hvor hylden slutter. Her måtte vi under en fremspringende hammer, atter ut til venstre, hvor en ny avsats begynner. Førstemann tok tak i avsatsen og krypende listet han sig over, mens tauet blev godt passet bakfra. Fra avsatsen gikk en renne op på hammeren 8—10 meter. Hit kom nesten av følget henveien ved tauets hjelp. Her samledes vi på et platå bestående av løse blokker og sten.

Det var ca. 15 meter igjen, men også de verste, først rett op på noen blokker. Her hang en vegg frem og skjøv godt ifra, men noen tak i denne høit oppe støttet. Førstemann hevet sig på tå og så innover et skrånende sva som i overkant hadde en meget grunn renne. Lenge kunde han ikke bli stående slik, da spenningen var for stor. Rolig la han albuen inn på svaet, hevet sig op

Fra toppskaret i Bryns nål (Trollgubben) mot Trollkjærringen.

og vrasket opover mens halve kroppen hang ut i dalen. Omsider hadde han vrasket sig over svaet og entret i rennen til venstre rundt et hjørne og han så nu op i et skar hvor der står en sten i en sprekk og stadig liggende mest mulig ned på svaet for friksjonens skyld gikk det sikkert opover, fikk tak i stenen, la tau rundt og kunde hvile. Så kløv han hurtig op skaret og stod på toppen. Snart var vi alle oppe.

Selve toppflaten er delt i to, til venstre den laveste, hvor varden står, til høire den høieste som består av en stenblokk $1\frac{1}{2}$ meter lang, men smal. Vi satt efter tur deroppe med føttene dinglede ut i luften. Noe lengere ophold der innbød den ikke til, da den hviler på tre steder og er lavest på nordsiden ut mot dalen.

Nedturen foretok vi på følgende måte. En av oss gikk ned i skaret til stenen, la en løkke rundt denne, drog så tauet gjennom løkken, hvorved man opnår at tauet ikke så lett setter sig fast. Den som har vært ute for dette, vet hvad det vil si å gå op igjen for å løse det. Så firte vi oss nedover svaet til rennen. Holdende sig i tauet med venstre hånd, arbeider man sig ut til høire og ned på plataet. Rett ned kan man ikke komme som før fortalt, da man ellers blir hengende i luften. På samme måte la vi forankringer og firte oss nedover, forbi alle opturens vanskeligheter, hvor alle omgående bevegelser foregikk.

Kommet ned til foten meldte reaksjonen sig. Vi følte oss slitne og vi hadde nok for en dag.

Som vi står med og ser opover denne søile, faller det oss ubegripelig at mennesker virkelig kan komme op på noe slikt. Men vi er også enige om at her står kameratskapet på prøve, avhengig av at det blir gjort som blir sagt og ikke noe utenom.

Store Trolltind, ca. 1816 m. høi, blev første gang besteget i 1882 av Carl Hall, Matias Soggemoen og John Venge. Bortsett fra Store Trolltind og enkelte nåler samt vår hele travers av eggen fra Store Trolltind til og med Stabben, er flere nåler blitt stående igjen. Fremdeles er her anledning til førstebestigninger iallfall blandt nålene på Nordryggen mot Storgrovbotnen. Hvor mange nåler det er i «Trolltindskogen» er ikke godt å si, men rundt 100 skulde det være av store og små.

Erling Birkeland.

Børgefjell.

*Det uopdagede terrenget mellem Nord-Trøndelag
og Nordland.*

Av Harald Langhelle.

Når du vil på fjellsti og skal nisten snøre, legg da ikke mere i enn du lett kan føre.

Det er en god leveregel doktoren her setter op. Og det vilde være både behagelig og morsomt om man kunde følge den hver gang man skal på fjellet. Men, hvad sier ikke salig avdøde Goethe?

Grå, kjære venn, grå er all teori, men livets gylne tre er grønt.

Skal man på en firefotstur på 17—18 dager i trakter hvor der hverken er proviant eller hus å få, så vil nok sekkene kjennes temmelig tunge når man starter.

Selv om alt er beregnet med den mest nøiaktige omhu, og selv om alt overflødig er skåret vekk, blir det nok, og mer enn nok i to sekker når man skal ha proviant for hele turen, telt og klær.

Da vi steg av bussen, Viktor og jeg, for å dra inn i Børgefjelltraktene i ferien, så begynte vi opriktig talt turen med å ta oss fem lange minutter før vi spente oss selv for sekkene.

Men tilslutt tok vi mot til oss, slengte sekkene på ryggen og begynte marsjen bort fra Nordlandsveien inn gjennom Fiplingdalen.

Varmt var det. Og myggen stod som svarte skydotter oppe i luften og forberedte sig på å slå ned på oss.

Den luktet kristenmannsblod. Og når myggen gjør det, er det ikke lenge å vente før den går over fra individuelle enkeltangrep til solidarisk masseoptreden.

— — —